

**PARTNERSTWO
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
BORY TUCHOLSKIE**

SPOTKANIA

INFORMACYJNO - KONSULTACYJNE

TEMATYKA:

- założenia Lokalnej Strategii Rozwoju **“Chochla do borowiackiej grapy”**
- możliwości uzyskania dofinansowania, identyfikacja pomysłów, które można zrealizować w ramach LSR
- planowany harmonogram ogłaszania konkursów

Cekcyn
ul. Wczasowa 12
CUS - Hopland
2.09.2024,
16.00 – 18.00

Śliwice
ul. Dworcowa 39
GOK
3.09.2024,
16.00 – 18.00

Tuchola
ul. Kolejowa 4
Lokalne Centrum
Rozwoju
11.09.2024,
16.00 – 18.00

Lubiewo
ul. Witosa 1
Biblioteka - CKiP
Gminy Lubiewo
9.09.2024,
16.00 – 18.00

Gostycyn
ul. Główna 35
GOK
12.09.2024,
16.00 – 18.00

Kęsowo
ul. Główna 7
Wiejski Dom Kultury
4.09.2024,
16.00 – 18.00

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Przyszłości
Regionu
na lata 2023-2027

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

**Wydarzenie zorganizowane w ramach realizacji
PLANU KOMUNIKACJI z LOKALNĄ SPOŁECZNOŚCIĄ
zgodnie z umową nr 00015.UM02.6572.20015.2023
o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju
lokalnego kierowanego przez społeczność**

**PARTNERSTWO
"LGD BORY
TUCHOLSKIE"**

**Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego**

**Partnerstwo
„Lokalna Grupa Działania
Bory Tucholskie”**

LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA:

- 1. stowarzyszenia**
- 2. działają na podstawie Ustawy o stowarzyszeniach i Ustawy o rozwoju lokalnym wspieranym przez społeczność**
- 3. skupiają partnerów z 3 sektorów: społecznego, gospodarczego, publicznego**
- 4. działają zgodnie z podejściem LEADER**

Województwo Kujawsko- Pomorskie

27 Lokalnych Grup Działania

w tym:

- 20 wiejskich (EFRROW, EFS+)
- 7 miejskich (EFS+)

Okres programowania 2021-2027

LGD obejmuje 6 gmin:

- Cekcyn,
- Gostycyn,
- Kęsowo,
- Lubiewo,
- Śliwice,
- Tuchola

Obszar: 1075 km²

Liczba mieszkańców: 48 tys. osób

powiat tucholski

POCZĄTKI PROGRAMU LEADER W BORACH TUCHOLSKICH

- 2004 – 2006 Gmina Tuchola inicjuje i animuje proces wdrażania podejścia LEADER
- 2 lutego 2006 r.
– rejestracja w KRS **związku stowarzyszeń** Lokalna Grupa Działania „Bory Tucholskie”
- 2007 – 2008
LGD realizuje Pilotażowy Program LEADER+, korzysta ze wsparcia samorządów oraz TRR „Promocja Borów Tucholskich” (pożyczki, lokal)

2007-2013

Lokalna Strategia Rozwoju „Borowiacka grapa”

2014-2020

Lokalna Strategia Rozwoju Dekel do borowiackiej grapy”

*LESZY – chochlik
z Borów Tucholskich*

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

**W dniu 10.03.2023 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dalej: ZW),
na podstawie art. 6 Ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności
z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2022, poz. 943) ogłasza konkurs
na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR)
na terenie województwa kujawsko-pomorskiego**

Wnioskodawcy: lokalne grupy działania

LSR w województwie Kujawsko – Pomorskim współfinansowane są z 2 źródeł:

- Fundusz: EFRROW (Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich)
- Program: PS WPR 2021-2027 (Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej)

- Fundusz: EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny +)
- Program: FEdKiP (Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza)

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Limit środków na LSR określony został w regulaminie konkursu i zależy od liczby mieszkańców, a także liczby mieszkańców w gminach marginalizowanych

Lokalne Strategie Rozwoju powstały w procesie partycypacyjnym, tzn. przy udziale mieszkańców i podmiotów z obszaru objętego LSR

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny d
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-

Toruń, 12 grudnia 2023r.
uroczyste podpisanie
z Zarządem Województwa Kujawsko-
Pomorskiego
umów ramowych na wdrażanie
lokalnych strategii rozwoju

Łączny budżet LSR na
lata 2023-2029 wynosi
3 778 047 euro
(ok. 16,2 mln PLN)

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2029 „Chochła do borowiackiej grapy”

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Nazwa funduszu UE	Program	Wdrażanie LSR [EUR]	Zarządzanie LSR [EUR]	RAZEM LSR [EUR]
Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR)	1 500 000	362 500	1 862 500
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (FEdKP)	1 790 231	125 316	1 915 547
			RAZEM	3 778 047

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-

**Założenia *Lokalnej Strategii Rozwoju*
"Chochla do borowiackiej grapy"
na lata 2023-2029
wdrażanej przez
Partnerstwo „Lokalna Grupa Działania Bory
*Tucholskie”***

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Fundusze Unii Europejskiej na realizację

Lokalne Strategii Rozwoju na lata 2023 -2029 "CHOCHŁA DO BOROWIACKIEJ GRAPY"

DOTACJE NA:

INTEGRACJA
BRANŻY TURYSTYCZNEJ
ORAZ ZACHOWANIE
LOKALNEGO DZIEDZICTWA

PODEJMOWANIE
I ROZWIJANIE
DZIAŁALNOŚCI
GOSPODARCZEJ

MAŁA
INFRASTRUKTURA
TURYSTYCZNA
I REKREACYJNA

GOSPODARSTWA
AGROTURYSTYCZNE
I OPIEKUŃCZE
ORAZ ZAGRODY
EDUKACYJNE

SIECIOWANIE
ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
ORAZ WSPARCIE DLA
LOKALNYCH LIDERÓW

PRZEŁAMYWANIE
STEREOTYPÓW
ZWIĄZANYCH Z
PŁCIĄ

INTEGRACJA
SENIORÓW

PROJEKTY
EDUKACYJNE
DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY

KSZTAŁCENIE
OSÓB
DOROSŁYCH

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2023-2029

“CHOCHŁA DO BOROWIACKIEJ GRAPY”

CELE SZCZEGÓŁOWE

C.1
Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich

Program: **PS WPR**,
 Fundusz: **EFROW**

C.2
Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszaru LSR

Program: **PS WPR**
 Fundusz: **EFROW**

C.3
Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

Program: **FEdKiP**
 Fundusz: **EFIS+**

Przedsięwzięcie	P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość	P.1.2 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! – infrastruktura	P.1.3 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku	P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY	P.2.2. AKTYWNI BOROWIACY	P.3.1 DYCHT RÓWNI	P.3.2 NASZE GZUBY	P.3.3 BOROWIACKIE LOWE	P.3.4 JESIEŃ W BORACH
	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników - działający w branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego	mieszkańcy obszaru, w tym seniorzy i ludzie młodzi, turyści, jednostki sektora finansów publicznych (gmina, powiat)	organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, branża turystyczna	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników	lokalni liderzy, w tym sołtysi, organizacje pozarządowe (w tym KGW i OSP), ludzie młodzi, kobiety	wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	dzieci i młodzież uczące się w wieku od 6 do 24 lat z obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	wszyscy mieszkańcy (powyżej 60 roku życia) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju
	budżet w EUR 557 334	budżet w EUR 389 000	budżet w EUR 80 000	budżet w EUR 362 666	budżet w EUR 111 000	budżet w EUR 111 110	budżet w EUR 444 440	budżet w EUR 555 550	budżet w EUR 679 131
	13 szt. udzielonych dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców w branży turystycznej oraz gospodarki czasu wolnego, w tym w zakresie agroturystyki	7 szt. operacji w zakresie tworzenia lub rozwoju małej infrastruktury publicznej służącej turystyce i/lub rekreacji dofinansowanych w ramach LSR	12 szt. inicjatyw dot. przedsięwzięć turystycznych lub nawiązujących do lokalnego dziedzictwa przyrodniczego/kulturowego/historycznego o Borów Tucholskich, dofinansowanych w	8 szt. udzielonych dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców	13 szt. wspartych projektów służących animacji lokalnych społeczności	90 osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn	300 osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, objętych wsparciem w ramach edukacji pozaformalnej	10 podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego ośrodka kształcenia osób dorosłych	13 szt. objętych wsparciem klubów seniora, gospodarstw opiekuńczych i Uniwersytetów Trzeciego Wieku
Grupa docelowa									

PARTNERSTWO "LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA BORY TUCHOLSKIE"

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2023-2029

"CHOCHŁA DO BOROWIACKIEJ GRAPY"

Cele szczegółowe	C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich Program: PS WPR Fundusz: EFROW			C.2 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszaru LSR Program: PS WPR Fundusz: EFROW		C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego Program: FEdKiP Fundusz: EF5+			
	P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość	P.1.2 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! – infrastruktura	P.1.3 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku	P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY	P.2.2. AKTYWNI BOROWIACY	P.3.1 DYCHT RÓWNI <i>przełamywanie stereotypów związanych z płcią</i>	P.3.2 NASZE GZUBY <i>projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży</i>	P.3.3 BOROWIACKIE LOWE <i>utworzenie Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji</i>	P.3.4 JESIEŃ W BORACH <i>integracja seniorów</i>
Przedsięwzięcie									
Wnioskodawcy	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników - działający w branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego	jednostki sektora finansów publicznych (gmina, powiat)	organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników	organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych	wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)	wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)	podmiot publiczny lub prywatny będący organem prowadzącym szkołę podstawową lub ponadpodstawową bez względu na lokalizację lub szkołę wyższą w miastach do 20 tys. mieszkańców	wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)
Rodzaj działań	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie i rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (PDG); • rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych (gospodarstwa agroturystyczne, zagrody edukacyjne) 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej (turystyczno-rekreacyjnej); • poprawa dostępu do usług czasu wolnego (rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych), w tym zakup wyposażenia 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja branży turystycznej • zachowanie lokalnego dziedzictwa Borów Tucholskich (w tym organizacja otwartych wydarzeń, szkoleń, warsztatów, kursów, wizyt studyjnych, konkursów itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie i rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (PDG) - <u>tylko niektóre branże</u>; • rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych (gospodarstwa opiekuńcze) 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności społecznej poprzez sieciowanie organizacji pozarządowych; wspieranie lokalnych liderów, <u>w tym kreowanie liderów wśród młodych ludzi i włączenie ich w życie lokalnych społeczności (warsztaty, wizyty studyjne)</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie wiedzy i świadomości osób zajmujących się edukacją i pracą z dziećmi i młodzieżą nt. stereotypów płci; • wzmocnienie pozycji kobiet na rynku pracy; • kluby rodzica 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności społecznych i obywatelskich w ramach klubów młodzieżowych • rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży, ukierunkowane na osiągnięcie konkretnego celu edukacyjnego (np. przygotowanie i udział w naukowym konkursie krajowym, międzynarodowym; wzrost wiedzy i nabywanie umiejętności przydatnych w wyborze ścieżek kształcenia i w przyszłym życiu zawodowym) 	<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie osób dorosłych w ramach LOWE, w tym rozwijanie ich kompetencji życiowych, społecznych i zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie i funkcjonowanie klubów seniora; • zajęcia aktywizacyjne prowadzone przez uniwersytety trzeciego wieku; • zajęcia aktywizacyjne w gospodarstwach opiekuńczych
Kwota wsparcia operacji	Minimalna: 50 tys. zł Maksymalna: • ryczałt do 150 tys. zł - podejmowanie PDG; • refundacja do 300 tys. zł - rozwijanie PDG • ryczałt/refundacja do 150 tys. zł - tworzenie lub rozwijanie gospodarstw agroturystycznych oraz zagrod edukacyjnych	Minimalna: 50 tys. zł Maksymalna: 300 tys. zł	Minimalna: 10 tys. zł Maksymalna: do 30 tys. zł	Minimalna: 50 tys. zł Maksymalna: • ryczałt do 150 tys. zł - podejmowanie PDG; • refundacja do 300 tys. zł - rozwijanie PDG • ryczałt/refundacja do 150 tys. zł - tworzenie lub rozwijanie gospodarstw opiekuńczych	Minimalna: 10 tys. zł Maksymalna: do 30 tys. zł	Minimalna: 20 tys. zł Maksymalna: do 100 tys. zł	Minimalna: 50 tys. zł Maksymalna: do 100 tys. zł	Maksymalna: do 250 tys. zł	Minimalna: 50 tys. zł Maksymalna: do 100 tys. zł
Poziom dofinansowania	-do 65% kosztów kwalifikowalnych; - do 85% kosztów kwalifikowalnych (operacje dot. rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych)	- do 75% kosztów kwalifikowalnych	-do 100% kosztów kwalifikowalnych;	-do 65% kosztów kwalifikowalnych; - do 85% kosztów kwalifikowalnych (operacje dot. rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych)	-do 100% kosztów kwalifikowalnych;	-do 95% kosztów kwalifikowalnych;	-do 95% kosztów kwalifikowalnych;	-do 95% kosztów kwalifikowalnych;	-do 95% kosztów kwalifikowalnych;

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	
C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich	P.1.1 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! – przedsiębiorczość	EFRRROW (konkurs)
	P.1.2 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! – infrastruktura	EFRRROW (konkurs)
	P.1.3 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! – razem po borowiacku	EFRRROW (granty)
C.2 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszaru LSR	P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY	EFRRROW (konkurs)
	P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY	EFRRROW (granty)
C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego.	P.3.1 DYCHT RÓWNI	EFS+ (granty)
	P.3.2 NASZE GZUBY	EFS+ (granty)
	P.3.3 BOROWIACKIE LOWE	EFS+ (granty)
	P.3.4 JESIEŃ W BORACH	EFS+ (granty)

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich

P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość

- W ramach przedsięwzięcia planuje się wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców i lokalnych firm **w branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego** przyczyniających się do tworzenia miejsc pracy, poprzez dofinansowanie operacji w nast. zakresie:
 - a. **rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez:**
 - podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
 - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej,
 - b. **rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania:**
 - gospodarstw agroturystycznych,
 - zagród edukacyjnych.

budżet w EUR
557 334

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich

P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość

- **Kwota wsparcia w ramach LSR:**
- Minimalna wartość wsparcia kosztów kwalifikowalnych na poziomie operacji: **50 tys. zł**
- Maksymalna wartość dofinansowania na poziomie operacji:
- podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne – dotacja w postaci ryczałtu **do 150 tys. zł**;
- rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej – dotacja w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych **do 300 tys. zł**.
- rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych – dotacja w postaci ryczałtu/refundacji **do 150 tys.**

- **Maksymalny poziom współfinansowania:**
- do 65% kosztów kwalifikowalnych, z wyłączeniem operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- do 85% kosztów kwalifikowalnych w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych.

P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość

Start DG – podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej

Warunki podmiotowe

- wnioskodawca jest osobą fizyczną
- wnioskodawca posiada miejsce zamieszkania na obszarze powiatu tucholskiego od co najmniej roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP
- wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców

Ze wsparcia nie mogą skorzystać:

- osoby, które otrzymały pomoc na podejmowanie działalności gospodarczej w ramach PROW 2014-2020, w ramach poddziałania 19.2, 6.2. lub 4.2
- osoby, którym została przyznana oraz wypłacona pomoc w ramach PS WPR w zakresie podejmowania działalności gospodarczej (Start DG)
- osoby, którym została przyznana i wypłacona pomoc w zakresie start lub rozwój gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych lub krótkich łańcuchów żywnościowych

Start DG – podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej

wsparcie udzielane do 65% kosztów kwalifikowalnych w postaci refundacji

Warunki przedmiotowe

Pomoc przyznaje się na operację:

- która została wybrana do finansowania ze środków danej LSR, a tym samym uzyskała pozytywny wynik wyboru operacji,
- której realizacja nastąpi w jednym etapie, w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2029 r.
- w przypadku, gdy operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana na obszarze objętym LSR; na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.
- jest uzasadniona ekonomicznie, co potwierdza przedłożony uproszczony biznesplan
- zakłada podjęcie przez wnioskodawcę we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców,
- zakłada zgłoszenie wnioskodawcy ubiegającego się o przyznanie pomocy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności, jeżeli osoba ta nie jest objęta ubezpieczeniem lub społecznym ubezpieczeniem rolników,
- zakłada osiągnięcie co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy.

Rozwój DG – rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej

Warunki podmiotowe

- mikroprzedsiębiorstwo albo małe przedsiębiorstwo
- wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP posiada miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR
- wnioskodawca posiada siedzibę lub oddział, które znajdują się na obszarze wiejskim objętym LSR –w przypadku wnioskodawcy będącego osobą prawną
- warunki przyznania pomocy są spełnione przez wszystkich współników spółki, w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej
- w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia WOPP wnioskodawca wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność gospodarczą, do której stosuje się Prawo przedsiębiorców, oraz nadal wykonuje tę działalność
- wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc na operację w tym zakresie w ramach PS WPR
- upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty pomocy wnioskodawcy na operację w zakresie start DG w ramach PS WPR
- upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty wnioskodawcy płatności ostatecznej na podejmowanie lub prowadzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach poddziałań 4.2, 6.2, 6.4 lub 19.2 objętych PROW 2014-2020

Rozwój DG – rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej

wsparcie udzielane do 65% kosztów kwalifikowalnych w postaci refundacji

Warunki przedmiotowe

Pomoc przyznaje się na operację:

- jeżeli LSR przewiduje udzielenie pomocy na operację w tym zakresie lub na dany szczególny rodzaj operacji,
- która została wybrana do finansowania ze środków danej LSR, a tym samym uzyskała pozytywny wynik wyboru operacji,
- której realizacja nastąpi maks. w 2 etapach, w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2029 r.
- w przypadku, gdy operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana na obszarze objętym LSR; na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem
- jest uzasadniona ekonomicznie, co potwierdza przedłożony uproszczony biznesplan,
- zakłada osiągnięcie co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy.

Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych

Warunki podmiotowe

- Wnioskodawca posiada **miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR** lub **miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR** lub **miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR** – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną od **co najmniej roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP.**

W zakresach start GA (tworzenie gospodarstw agroturystycznych) i start ZE (tworzenie zagród edukacyjnych):

- wnioskodawca jest rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego;
- wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc na działalność tego samego rodzaju w zakresach: start GA, start GO, start ZE, rozwój GA, rozwój GO lub rozwój ZE w ramach PS WPR

W zakresach rozwój GA (rozwijanie gospodarstw agroturystycznych) i rozwój ZE (rozwijanie zagród edukacyjnych):

- wnioskodawca jest rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego;
- wnioskodawcy nie została dotychczas przyznana pomoc odpowiednio na rozwój GA, rozwój ZE albo rozwój GO w ramach PS WPR;
- upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty pomocy na operację odpowiednio na start GA, start ZE albo start GO w ramach PS WPR.

Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych

Warunki podmiotowe

W zakresie rozwój GA pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, że w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia WOPP wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność, o której mowa art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców, potwierdzoną wpisem do gminnej ewidencji innych obiektów hotelarskich zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich.

W zakresie rozwój ZE pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia WOPP wykonywał tę działalność łącznie co najmniej przez 365 dni.

**Uwaga! Małe gospodarstwo rolne
o powierzchni gruntów rolnych
mniejszej niż 17,29 ha**

Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych

Warunki przedmiotowe

W zakresie **start GA** pomoc przyznaje się jeżeli:

- 1) operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz art. 35 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich;
- 2) operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą;
- 3) została przedłożona koncepcja wdrożenia systemu kategoryzacji WBN;
- 4) wnioskodawca zakłada przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia WOP.

W zakresie **start ZE** pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług edukacyjnych zgodnie ze standardami OSZE;
- 2) operacja zakłada realizację przynajmniej dwóch celów edukacyjnych, o których mowa w standardach OSZE;
- 3) operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą;
- 4) operacja uzyskała pozytywną rekomendację właściwego terytorialnie przedstawiciela ODR – wojewódzkiego koordynatora OSZE pod kątem spójności ze standardami OSZE;
- 5) wnioskodawca przewiduje przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez CDR O/Kraków nie później niż w dniu złożenia WOP.

Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych

Warunki przedmiotowe

W zakresie **rozwój GA** pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do rozszerzonej oferty innych usług związanych z pobytem turystów, świadczonych przez rolnika w małym gospodarstwie rolnym, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz art. 35 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich, lub modernizacji tego gospodarstwa agroturystycznego w celu podniesienia standardu lub poszerzenia świadczonych w nim usług związanych z pobytem turystów;
- 2) operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą;
- 3) wnioskodawca deklaruje przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia WOP;
- 4) operacja zakłada realizację koncepcji wdrożenia systemu kategoryzacji WBN, poprzez podwyższenie lub poszerzenie zakresu jakości świadczonych usług związanych z pobytem turystów.

W zakresie **rozwój ZE** pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do realizacji co najmniej dwóch dodatkowych celów edukacyjnych, o których mowa w standardach OSZE, a w przypadku gdy wnioskodawca realizuje już więcej niż 3 cele edukacyjne określone w standardach OSZE, operacja polega na modernizacji tego gospodarstwa w celu podniesienia standardu świadczonych w nim usług w zakresie realizowanych celów edukacyjnych;
- 2) operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą udokumentowano, iż ZE jest zarejestrowana w OSZE.

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość

Produkty	Rezultaty
<p>liczba udzielonych dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców w branży turystycznej oraz gospodarki czasu wolnego, w tym w zakresie agroturystyki i zagród edukacyjnych</p> <p><u>Jednostka miary: sztuka (13 sztuk)</u></p>	<p>R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR.</p> <p><u>Jednostka miary: liczba utworzonych miejsc pracy</u></p> <p><u>Planowana wartość docelowa: 3 utworzone miejsca pracy</u></p>
	<p>R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR.</p> <p><u>Jednostka miary: liczba przedsiębiorstw</u></p> <p><u>Planowana wartość docelowa: 13 przedsiębiorstw</u></p>

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.2 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – infrastruktura

W ramach przedsięwzięcia planuje się wspieranie operacji w zakresach wskazanych w PS WPR:

- poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej (inwestycje infrastrukturalne)
- poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności (z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych) – np. zakup wyposażenia służącego poprawie dostępu do usług czasu wolnego (rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych).

Projekty infrastrukturalne muszą mieć charakter niekomercyjny.

Przykładowa lista operacji:

- amfiteatry, sceny do organizacji wydarzeń plenerowych, wiaty, publiczne toalety, pomosty, przebieralnie, siłownie, boiska, skateparki, pumptraki, ścianki wspinaczkowe, bezasekuracyjne place zabaw, leśne parki rozrywki, zagospodarowanie parków i terenów zielonych, miejsca spotkań i wypoczynku dla osób starszych, a także dla ludzi młodych.
- zakup wyposażenia sprzęt wodny, rowery, itp.

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.2 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – infrastruktura

Kwota wsparcia w ramach LSR:

- Minimalna wartość wsparcia kosztów kwalifikowalnych na poziomie operacji: **50 tys. zł**
- Maksymalna wartość dofinansowania na poziomie operacji: **300 tys. zł**

Maksymalny poziom współfinansowania:

- jednostki sektora finansów publicznych – do 75% kosztów kwalifikowalnych

Beneficjenci (Wnioskodawcy):

- osoby prawne: jednostki sektora finansów publicznych (gmina, powiat)

budżet w EUR
389 000

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.2 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – infrastruktura

Produkty	Rezultaty
<p data-bbox="153 680 1509 1271">Liczba wybudowanych/zmodernizowanych /wyposażonych obiektów małej infrastruktury publicznej służących turystyce i/lub rekreacji i/lub spędzaniu czasu wolnego dofinansowanych w ramach LSR</p> <p data-bbox="153 1515 1286 1590"><u>Planowana wartość docelowa: 7 szt.</u></p>	<p data-bbox="1576 934 3142 1328">R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.</p> <p data-bbox="1576 1365 2475 1440">Jednostka miary: liczba osób</p>

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.3 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku

GRANTY dotyczące integracji branży turystycznej oraz zachowania lokalnego dziedzictwa Borów Tucholskich

Przykładowa lista operacji:

- organizacja kursów, szkoleń, warsztatów, konkursów, wizyt studyjnych i innych działań integrujących branżę turystyczną, zmierzających do budowania produktów sieciowych, popularyzacji i zmiany stereotypowego postrzegania zasobów Borów Tucholskich,
- kursy, szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje mieszkańców w odniesieniu do obsługi ruchu turystycznego,
- organizacja kursów, szkoleń, warsztatów, konkursów, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych nawiązujących do lokalnych tradycji oraz dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i historycznego Borów Tucholskich, w tym promowanie postaw prośrodowiskowych i proklimatycznych),
- promowanie aktywnego stylu życia oraz różnych form spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców poprzez realizację otwartych wydarzeń nawiązujących do lokalnego dziedzictwa i/lub zasobów, w tym w zakresie turystyki i rekreacji

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku

Kwota wsparcia w ramach LSR:

Minimalna wartość dofinansowania, tj. grantu – 10 tys. zł,

Maksymalna wartość dofinansowania, tj. grantu – do 30 tys. zł,

Maksymalny poziom współfinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR): do 100% kosztów kwalifikowalnych.

Grupy docelowe: wszyscy mieszkańcy obszaru objętego LSR, turyści

Beneficjent projektu grantowego: Lokalna Grupa Działania

Grantobiorcy – realizatorzy zadań:

Grantobiorcami (realizatorami grantów) na podstawie umowy o powierzenie grantu, zawartej bezpośrednio z LGD, będą mogły być:

- a. osoby prawne (lokalne organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, jednostki sektora finansów publicznych)
- b. jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną posiadające siedzibę lub zarejestrowany oddział/ koło na obszarze objętym LSR (zgodnie ze statutem lub innym dokumentem regulującym zasady funkcjonowania).

C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich.

P.1.3 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku

Produkty	Rezultaty
<p>Liczba inicjatyw dot. przedsięwzięć turystycznych lub nawiązujących do lokalnego dziedzictwa przyrodniczego/kulturowego/historycznego Borów Tucholskich, dofinansowanych w ramach LSR</p> <p><u>Jednostka miary: sztuka</u></p> <p>(12 grantów)</p>	<p>R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.</p> <p><u>Jednostka miary: liczba osób (144 osoby)</u></p>

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zdiagnozowane w LSR potrzeby (roz. VI.1), dotyczące takich aspektów jak np. potrzeba obniżania wysokiego poziomu bezrobocia – wsparcie dla osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności wśród kobiet i osób młodych, potrzeba podniesienia wskaźnika przedsiębiorczości/ zwiększenia liczby zakładanych firm, potrzeba tworzenia większej liczby miejsc pracy, w szczególności w branżach dot. podstawowych usług i produkcji – wiele usług/zawodów uznawanych jest na obszarze LSR od kilku lat za deficytowe (sytuacja spowodowana COVID-19, wojną, inflacją), konieczność rozwijania oferty usług dla osób starszych – usług związanych ze zdrowiem, profilaktyką, usług opiekuńczych.

W ramach przedsięwzięcia planuje się wpieranie aktywności gospodarczej mieszkańców i lokalnych firm oraz rolników, przyczyniającej się do tworzenia miejsc pracy i alternatywnych źródeł dochodu, poprzez dofinansowanie operacji w nast. zakresie:

a. **rozwój przedsiębiorczości na obszarze LSR przez wspieranie operacji dotyczących:**

- podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
- rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej,

b. **rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania:**

- gospodarstw opiekuńczych.

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

Z uwagi na specyfikę obszaru LSR oraz potrzeby mieszkańców wspierane będą tylko branże priorytetowe z punktu widzenia LSR rozumiane jako:

- i. Branża usług dla osób starszych związanych ze zdrowiem, profilaktyką, usługami opiekuńczymi, w tym w gospodarstwach opiekuńczych.
- ii. Działalności w zawodach wskazanych na obszarze LSR w 2022 r. oraz w 2023 r. jako deficytowe (źródło: barometrzwodow.pl, prognoza na rok 2022 i 2023 dla Powiatu Tucholskiego):
- iii. Działalności, na które wystąpiło zapotrzebowanie na obszarze LSR (na podstawie doświadczeń LGD z naborów w okresie 2014-2020)

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

Zawody deficytowe

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

1. blacharze i lakiernicy samochodowi
2. brukarze
3. ceramicy przemysłowi
4. cieśle i stolarze budowlani
5. dekarze i blacharze budowlani
6. dentyści
7. elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy
8. farmaceuci
9. fizjoterapeuci i masażyści
10. geodeci i kartografowie
11. kamieniarze
12. kierowcy autobusów
13. kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
14. kucharze
15. lakiernicy
16. Lekarze
17. magazynierzy
18. mechanicy maszyn i urządzeń
19. mechanicy pojazdów samochodowych
20. monterzy instalacji budowlanych
21. murarze i tynkarze
22. nauczyciele języków obcych i lektorzy
23. nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
24. nauczyciele przedszkoli

1. operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
2. operatorzy obrabiarek skrawających
3. operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
4. opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
5. pedagodzy
6. piekarze
7. pielęgniarki i położne
8. pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
9. pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
10. przetwórcy mięsa i ryb
11. psycholodzy i psychoterapeuci
12. ratownicy medyczni
13. robotnicy budowlani
14. robotnicy obróbki drewna i stolarze
15. samodzielni księgowi
16. spawacze
17. szefowie kuchni
18. ślusarze
19. tapicerzy
20. technicy mechanicy
21. wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych
22. zaopatrzeniowcy i dostawcy

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

Działalności, na które wystąpiło zapotrzebowanie na obszarze LSR

1. aranżacja wnętrz
2. audyty energetyczne
3. branża grzewcza i chłodnicza
4. mechanika pojazdowa
5. mycie elewacji, dachów, paneli fotowoltaicznych
6. odnawialne źródła energii
7. stolarka okiennie-drzwiowa
8. usługi ciesielsko – dekarские

1. usługi elektroinstalacyjne
2. usługi elektryczne
3. usługi kosmetyczne
4. usługi logopedyczne
5. usługi projektowe (projekty budowlane)
6. usługi sprzątnia
7. usługi tartaczne
8. usługi trychologiczne
9. wynajem sprzętu budowlanego

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

Kwota wsparcia w ramach LSR:

Minimalna wartość wsparcia kosztów kwalifikowalnych na poziomie operacji: **50 tys. zł**

Maksymalna wysokość dofinansowania operacji:

- podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne - dotacja w postaci ryczałtu **do 150 tys. zł;**
- rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej – dotacja w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych **do 300 tys. zł.**
- rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania gospodarstw opiekuńczych – dotacja w postaci ryczałtu/refundacji **do 150 tys.**

Wsparcie w zakresie podejmowania i rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej przewiduje także finansowanie kosztów szkoleniowych, związanych ściśle z celem danej operacji, takich jak nabycie lub podwyższenie kwalifikacji, reorientacja zawodowa, koszty kursów specjalistycznych lub obejmujących wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej np. podstawy księgowości, co daje Wnioskodawcom m.in. możliwość dostosowania kwalifikacji/kompetencji do lokalnych potrzeb np. zapotrzebowanie na usługi podstawowe i stworzenie miejsc pracy określanych powyżej jako deficytowe.

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY

Maksymalny poziom współfinansowania:

- **do 65%** kosztów kwalifikowalnych, z wyłączeniem operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- **do 85%** kosztów kwalifikowalnych w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych

Produkty	Rezultaty
liczba udzielonych dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR. <u>Jednostka miary:</u> liczba utworzonych miejsc pracy (3 miejsca pracy)
<u>Jednostka miary:</u> sztuka (8 sztuk)	R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR. <u>Jednostka miary:</u> liczba przedsiębiorstw (8 szt.)

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY

Przedsięwzięcie służyć będzie zwiększaniu aktywności społecznej mieszkańców poprzez sieciowanie organizacji pozarządowych i wspieranie lokalnych liderów, w tym w szczególności kreowanie liderów wśród ludzi młodych i włączanie ich w życie lokalnych społeczności.

PROJEKTY GRANTOWE

Przykładowa lista wspieranych zadań w ramach grantu LGD:

- organizacja kursów, szkoleń, warsztatów, konkursów, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych skierowanych do lokalnych liderów,
- szkolenia, warsztaty, wizyty studyjne i inne działania ukierunkowane na wzrost aktywności ludzi młodych i ich udziału w życiu publicznym (kreowanie młodych liderów, promowanie aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu społecznym).

Obowiązkowym elementem projektu (warunkiem dostępu) będzie nawiązanie współpracy z lokalną organizacją społeczną lub sołectwem (przy czym zawsze musi wystąpić element sieciowania co najmniej 2 organizacji pozarządowych). Zakłada się, że lokalna organizacja lub sołectwo będą mogły współpracować w kilku projektach. W ramach projektów grantowych nie przewiduje się realizacji zadań z zakresu inwestycji infrastrukturalnych oraz generujących zysk.

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY

Kwota wsparcia w ramach LSR:

Minimalna wartość dofinansowania, tj. grantu – 10 tys. zł,

Maksymalna wartość dofinansowania, tj. grantu – do 30 tys. zł,

Maksymalny poziom współfinansowania (kwota wsparcia w ramach LSR): do 100% kosztów kwalifikowalnych.

Grupy docelowe: wszyscy mieszkańcy obszaru objętego LSR, w szczególności ludzie młodzi (do 25 r.ż.)

Beneficjent projektu grantowego: Lokalna Grupa Działania

Grantobiorcy – realizatorzy zadań:

Grantobiorcami (realizatorami grantów) na podstawie umowy o powierzenie grantu, zawartej bezpośrednio z LGD, będą mogli być:

- a. osoby prawne (lokalne organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, jednostki sektora finansów publicznych)
- b. jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną posiadające siedzibę lub zarejestrowany oddział/ koło na obszarze objętym LSR (zgodnie ze statutem lub innym dokumentem regulującym zasady funkcjonowania).

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY

OPERACJA WŁASNA LGD

W ramach zadania planuje się realizację operacji własnej LGD skierowanej do kobiet, której celem będzie **kreowanie liderek życia społecznego, promowanie aktywnych postaw kobiet oraz włączania się kobiet w działalność organizacji pozarządowych.**

W ramach operacji przewiduje się między innymi zadania dot.:

- szkolenia/warsztaty z zakresu animacji społecznej, finansowania inicjatyw oddolnych (zasady pisania i rozliczania projektów), prowadzenia własnego biznesu na bazie lokalnych zasobów, ekonomii społecznej, zasad funkcjonowania organizacji pozarządowych,
- spotkania z liderami lokalnymi, w tym przedstawicielami organizacji pozarządowych (spotkania stacjonarne i wizyty studyjne).

Obowiązkowym elementem operacji własnej będzie zawarcie partnerstwa z lokalną organizacją społeczną lub sołectwem. W ramach projektu nie przewiduje się realizacji działań infrastrukturalnych ani działań generujących zysk.

C.1 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców

P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY

Produkty	Rezultaty
<p data-bbox="186 840 1192 983">Liczba wspartych projektów służących animacji lokalnych społeczności</p> <p data-bbox="186 1095 826 1151">Jednostka miary: sztuka</p> <p data-bbox="186 1264 473 1320">12 grantów</p> <p data-bbox="186 1358 659 1414">1 operacja własna</p>	<p data-bbox="1332 664 3138 1151">R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami. Jednostka miary: liczba osób (72 osoby)</p> <p data-bbox="1332 1358 3138 1583">R.42 Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego. Jednostka miary: liczba osób (184 osoby)</p>

Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027

Źródło finansowania: EFS+

JESIEŃ W BORACH

TYPY PROJEKTÓW:

Działania na rzecz integracji seniorów, pozwalające uchronić tę grupę społeczną przed izolacją i wykluczeniem społecznym:

- tworzenie i funkcjonowanie klubów seniora
- zajęcia aktywizacyjne prowadzone przez uniwersytety trzeciego wieku;
- zajęcia aktywizacyjne w gospodarstwach opiekuńczych

dla mieszkańców powiatu tucholskiego powyżej 60 roku życia

Zasady funkcjonowania klubu określono w "Standardzie klubów seniora"

NASZE GZUBY

TYPY PROJEKTÓW:

- rozwijanie umiejętności społecznych i obywatelskich, zwłaszcza uczniów i uczennic zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnego, poprzez utworzenie i wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania edukacyjnych klubów młodzieżowych
- rozwijanie uzdolnień dzieci oraz młodzieży i ukierunkowanych na osiągnięcie konkretnego celu edukacyjnego
- projekty przyczyniające się do wzrostu wiedzy i nabywania umiejętności przydatnych w wyborze ścieżek kształcenia i w przyszłym życiu zawodowym

dofinansowanie do 95 %

Zasady funkcjonowania klubu młodzieżowego określono w "Standardzie klubów młodzieżowych"

Grupa docelowa: dzieci i młodzież uczące się, w wieku od 6 do 24 lat z obszaru powiatu tucholskiego (posiadające status ucznia)

granty 50-100 tys. zł

DYCHT RÓWNI

TYPY PROJEKTÓW:

- podnoszenie wiedzy osób zajmujących się edukacją nt. stereotypów płci (w tym także przemocy rówieśniczej na tym tle)
- kluby rodzica
- wzmacnianie pozycji kobiet na rynku pracy poprzez działania wspierające rozpoczęcie, utrzymanie lub powrót do zatrudnienia

dla mieszkańców powiatu tucholskiego powyżej 18 roku życia

Projekty odpowiadające na potrzeby:

- *wyrównywania szans kobiet na rynku pracy,
- *podniesienia świadomości społeczności lokalnej w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn,
- *przeciwdziałania dyskryminacji oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży,
- *wsparcia rodzin w procesie wychowania dzieci i młodzieży oraz prowadzenia gospodarstwa domowego

dofinansowanie do 95 %

granty 20-100 tys. zł

BOROWIACKIE LOWE

LOWE - Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji

dla mieszkańców obszaru objętego lokalną strategią

kształcenie osób dorosłych w ramach edukacji pozaformalnej

rozwijanie kompetencji życiowych, społecznych i zawodowych

Granty do 250 000 zł

Na terenie powiatu tucholskiego zaplanowano utworzenie 10 LOWE w oparciu o zasoby lokalnych szkół przy udziale partnerów (stowarzyszeń, GOPS, nadleśnictwa, itp.)

kwota wsparcia w ramach LSR do 95% kosztów kwalifikowalnych

Beneficjentem może być podmiot publiczny lub prywatny będący organem prowadzącym szkołę podstawową lub ponadpodstawową bez względu na lokalizację lub szkołę wyższą w miastach do 20 tys. mieszkańców

Wnioski o dofinansowanie mogą składać wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.1 DYCHT RÓWNI

PRZEŁAMYWANIE STEREOTYPÓW ZWIĄZANYCH Z PŁCİĄ

- **1. Podnoszenie wiedzy i świadomości osób zajmujących się edukacją i pracą z dziećmi i młodzieżą nt. stereotypów płci** i specyfiki potrzeb osób różnej płci w tym także przemocy rówieśniczej uwarunkowanej przekonaniami związanymi z płcią;
- **2. kluby rodzica** - miejsca spotkań rodziców, zależnie od potrzeb ukierunkowane na:
 - wsparcie dla kobiet (wymiana doświadczeń, warsztaty motywujące, psychologiczne, coaching, kręgi wsparcia) próbujących godzić życie zawodowe z rodzinnym, wzmacniające poczucie własnej wartości i motywację do przełamywania stereotypów dot. roli kobiet i rozwoju osobistego;
 - wsparcie dla mężczyzn (wymiana doświadczeń, warsztaty motywujące, psychologiczne, coaching, kręgi wsparcia) próbujących przełamywać stereotypy związane z rolą mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie, zachęcające do większego zaangażowania w obowiązki opiekuńcze.Kluby rodzica mogą przewidywać wspólne działania dla kobiet i mężczyzn, w zakresie wskazanym powyżej;

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.1 DYCHT RÓWNI

- 3. Zwiększenie udziału oraz wzmocnienie **pozycji kobiet na rynku pracy** poprzez działania wspierające rozpoczęcie, utrzymanie lub powrót do zatrudnienia, takie jak: wsparcie prawne, z zakresu rozwoju osobistego, motywujące, psychologiczne, wzmacniające poczucie własnej wartości.
-

- **projekty realizowane w trybie grantowym**
- **wartość grantu 20.000 – 100.000 zł**
- **maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 95 %**
- Grantobiorcy: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów);
- w typie projektów 2 wsparcie dla dzieci do lat trzech może mieć wyłącznie charakter towarzyszący (opieka na czas uczestnictwa opiekuna w spotkaniu w klubie rodzica).
- **Grupa docelowa** - wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.2 NASZE GZUBY

Typy projektów:

- Typ 1. rozwijanie umiejętności społecznych i obywatelskich, zwłaszcza uczniów i uczennic zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnego, poprzez utworzenie i wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania **edukacyjnych klubów młodzieżowych**.
- Typ 2. **rozwijanie uzdolnień** dzieci oraz młodzieży i ukierunkowanych na osiągnięcie konkretnego celu edukacyjnego (np. przygotowanie i udział w krajowym lub międzynarodowym konkursie naukowym przy czym za konkurs naukowy nie będą uznawane konkursy wiedzy np. konkurs wiedzy z języka angielskiego czy konkurs wiedzy o wielkich Polakach).
- Typ 3. projekty przyczyniające się do wzrostu wiedzy i nabywania umiejętności przydatnych w wyborze ścieżek kształcenia i w przyszłym życiu zawodowym, np. poprzez warsztaty w obszarze ginących zawodów i związane z tradycją regionu.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.2 NASZE GZUBY

STANDARD KLUBU MŁODZIEŻOWEGO

(wymóg ZW Kujawsko-Pomorskiego):

Klub ma być miejscem przyjaznym dzieciom i młodzieży, wspierającym ich rozwój w min. 3 obszarach:

- a. Rozwój fizyczny
- b. Rozwój intelektualny
- c. Nabywanie nowych umiejętności życiowych
- d. Rozwój społeczny
- e. Rozwój kreatywności
- f. Udział w kulturze i uwrażliwienie na sztukę
- g. Edukacja obywatelska
- h. Rozwój tożsamości lokalnej
- i. Edukacja w zakresie bezpieczeństwa

Wymagania dla Grantobiorców:

Realizacja ww. obszarów wsparcia musi mieć charakter dodatkowy w stosunku do działań już realizowanych przez podmioty prowadzące Klub/grantobiorcę (brak możliwości finansowania bieżącej działalności).

Kadra zatrudniona w klubie musi posiadać odpowiednie udokumentowane kwalifikacje w zależności od charakteru prowadzonych zajęć lub doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą. Co najmniej jedna osoba jest zatrudniona na stanowisku **kierownika/opiekuna** posiada:

- a) wykształcenie wyższe na kierunku: pedagogika lub psychologia lub wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku studiów i przygotowanie pedagogiczne lub
- b) co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Za organizację zajęć i prowadzenie klubu młodzieżowego odpowiada kierownik.

Pod opieką jednego opiekuna (wychowawcy, kierownika) może przebywać łącznie maksymalnie 20 uczestników klubu.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.2 NASZE GZUBY

Wymagania dla Grantobiorców:

Zasady funkcjonowania klubu

- Godziny funkcjonowania placówki powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży.
- W okresie wakacji i ferii zimowych możliwe jest organizowanie obozów i półkolonii ukierunkowanych na rozwój kompetencji, umiejętności, uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży.
- W klubie musi być obecna co najmniej 1 osoba dorosła (opiekun, kierownik).
- Grantobiorca ponosi całkowitą odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników zajęć zarówno na terenie klubu, jak i podczas zajęć realizowanych poza klubem.
- Zajęcia w klubie są bezpłatne. Na zajęciach cyklicznych wymagana jest **frekwencja na poziomie 70%** (do frekwencji wlicza się udokumentowaną nieobecność z powodu choroby uczestnika).

Klub musi być usytuowany w miejscu dostępnym dla uczestników oraz być przystosowany do potrzeb oraz możliwości osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze **Standardami dostępności** dla polityki spójności 2021-2027.

Grantobiorca musi posiadać i stosować:

- politykę ochrony danych osobowych
- politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- politykę rachunkowości

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.2 NASZE GZUBY

WAZNE ZASADY DOTYCZĄCE KLUBU MŁODZIEŻOWEGO

- konieczność wpisywania się klubów młodzieżowych w zasady celu szczegółowego 4(f) „**wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia**, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami”;
- obowiązek prowadzenia w klubach młodzieżowych zajęć o charakterze edukacyjnym, a nie wyłącznie integracyjnym czy animacyjnym;
- obowiązek stosowania *Standardu klubu młodzieżowego*, w tym zasad dotyczących kadry zatrudnionej w klubie.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.2 NASZE GZUBY

- **projekty realizowane w trybie grantowym**
- **wartość grantu 20.000 – 100.000 zł**
- **maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 95 %**
- Grantobiorcy: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów);
- za dzieci i młodzież uczące się należy rozumieć osoby posiadają status ucznia (są uczniami szkoły podstawowej i ponadpodstawowej w trakcie roku szkolnego);
- liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu będzie mierzona w oparciu o zaświadczenia.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.3 BOROWIACKIE LOWE

- tworzenie **Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji**, które angażują mieszkańców lokalnej społeczności w rozwijanie kompetencji życiowych, społecznych i zawodowych. Wsparciem mogą być objęte osoby dorosłe (minimum 80% aktywizowanych w LOWE osób będą stanowiły osoby poniżej 60 roku życia).
-
- maksymalna wartość grantu w ramach projektu grantowego wynosi **250 tys. zł**
 - tworzenie i funkcjonowanie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji odbywa się w oparciu o model wypracowany w ramach POWER 2014-2020;
 - **Beneficjentem** projektu objętego grantem może być może być podmiot publiczny lub prywatny, będący organem prowadzącym szkołę podstawową lub ponadpodstawową bez względu na lokalizację lub szkołę wyższą w miastach do 20 tys. mieszkańców
 - Organ prowadzący szkołę jest zobowiązany wskazać we wniosku o powierzenie grantu szkołę, wyznaczoną do pełnienia roli Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji (LOWE);
 - Na daną szkołę może zostać przyznany tylko jeden grant.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.3 BOROWIACKIE LOWE

- Wsparcie polegać będzie na przyznaniu grantu na utworzenie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji
- w oparciu o wypracowany model.
- Grantobiorcą jest podmiot prowadzący szkołę lub placówkę oświatową, która będzie pełniła rolę LOWE.
- W ramach grantu szkoła będzie zobowiązana do:
 - diagnozowania potrzeb lokalnej społeczności w zakresie aktywności edukacyjnej i rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych;
 - przygotowania oferty edukacyjnej;
 - zawiązania przy powoływaniu LOWE współpracy z co najmniej jednym podmiotem z otoczenia społeczno-gospodarczego gminy, powiatu, itp.;
 - udzielania wsparcia w procesie aktywizacji edukacyjnej osób dorosłych uczestnikom;
 - objęcia wsparciem w trakcie obowiązywania umowy grantowej co najmniej 200 osób;
 - utrzymania działalności LOWE przez co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu realizacji grantu.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.3 BOROWIACKIE LOWE

LOWE – GRANT W WYSOKOŚCI 250 TYS. ZŁ

- **Limity i ograniczenia**
- do 5 tys. zł na opracowanie diagnozy potrzeb;
- do kwoty 50 tys. zł na koszty funkcjonowania;
- od kwoty 175 tys. zł na bezpośrednie wsparcie dla osób dorosłych;
- do 15 tys. zł na koszty wyposażenia LOWE;
- do 5 tys. PLN na koszty promocji LOWE w środowisku lokalnym

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.4 JESIEŃ W BORACH

- 1. Działania na rzecz **integracji seniorów**, pozwalające uchronić tę grupę społeczną przed izolacją i wykluczeniem społecznym:
 - a) tworzenie i funkcjonowanie **klubów seniora**;
 - b) zajęcia aktywizacyjne prowadzone przez **uniwersytety trzeciego wieku**;
 - c) zajęcia aktywizacyjne w **gospodarstwach opiekuńczych**;

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.4 JESIEŃ W BORACH

- d) uzupełniająco, w ramach klubów seniora oraz gospodarstw opiekuńczych: inne działania mające na celu wsparcie i integrację osób starszych, uwzględniające udział rodziny i całego środowiska w tworzeniu lokalnych sieci integracji i samopomocy obejmujące:
 - organizację wydarzeń włączających środowisko lokalne w problemy osób starszych: np. dnia sąsiada, pikników i wigilii sąsiedzkich;
 - spotkania o charakterze międzypokoleniowym, np. z młodzieżą szkolną lub grupami przedszkolnymi, mające na celu wymianę doświadczeń, wzajemną edukację i pomoc;
 - spotkania klubów wolontariackich, których celem jest pomoc osobom starszym i samopomoc, w tym organizacja banków wolnego czasu;
 - akcje proekologiczne organizowane wspólnie z młodzieżą zwiększające udział młodych i starszych w kształtowaniu środowiska życia, estetyki dzielnicy, osiedla;
 - przedstawienia grup teatralnych, zespołów pieśni i tańca z klubów seniora w szkole/przedszkolu lub odwiedziny grup przedszkolnych/szkolnych/ognisk kulturalnych w klubie seniora.

C.1 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego

P.3.4 JESIEŃ W BORACH

- projekty realizowane w trybie grantowym
- wartość grantu 20.000 – 100.000 zł
- maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 95 %
- Grantobiorcy: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów);
- **za osobę starszą należy rozumieć osobę, która ukończyła 60. rok życia**
- Projekty w typie projektów 1.a) będą realizowane zgodnie ze **standardem dotyczącym klubów seniora** opracowanym przez IZ;
- warunkiem wsparcia jest dodatkowość, co oznacza, że środki EFS+ mają charakter dodatkowy w stosunku do działań już realizowanych przez kluby/podmioty (brak finansowania bieżącej działalności).
- ze wsparcia w klubie seniora wyłączone będą osoby będące uczestnikami dziennych domów pomocy i innych ośrodków wsparcia dziennego przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR

Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR	1 500 000	0	1 790 231	3 290 231
(art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)				
Zarządzanie LSR	362 500	0	125 316	487 816
(art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)				
Razem	1 862 500	0	1 915 547	3 778 047

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	
C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich	P.1.1 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! - przedsiębiorczość	EFRRROW
	P.1.2 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! - infrastruktura	EFRRROW
	P.1.3 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! - razem po borowiacku	EFRRROW
C.2 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszaru LSR	P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY	EFRRROW
	P.2.2 AKTYWNI BOROWIACY	EFRRROW
C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego.	P.3.1 DYCHT RÓWNI	EFS+
	P.3.2 NASZE GZUBY	EFS+
	P.3.3 BOROWIACKIE LOWE	EFS+
	P.3.4 JESIEŃ W BORACH	EFS+

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach	grupy docelowe	sposób realizacji	
C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich				
557 334 EUR	P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników - działający w branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego	konkurs	13 szt - liczba udzielonych dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców w branży turystycznej oraz gospodarki czasu wolnego, w tym w zakresie agroturystyki i zagród edukacyjnych
389 000 EUR	P.1.2 BORY TUCHOLSKIE – NATURALNIE! - infrastruktura	jednostki sektora finansów publicznych (gmina, powiat)	konkurs	7 dotacji na rozwój infrastruktury
80 000 EUR	P.1.3 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – razem po borowiacku	organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, branża turystyczna	projekt grantowy	12 grantów: - 6 na integrację branży turystycznej; - 6 na zachowanie lokalnego dziedzictwa

C.2 Rozwój aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszaru LSR

362 666 EUR	P.2.1 BOROWIACKIE INTERESY	osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, mikro i mali przedsiębiorcy, rolnicy i domownicy rolników	konkurs	8 dotacji wspierających przedsiębiorcze postawy mieszkańców
111 000 EUR	P.2.2. AKTYWNI BOROWIACY	lokalni liderzy, w tym sołtysi, organizacje pozarządowe (w tym KGW i OSP), ludzie młodzi, kobiety	projekt grantowy, operacja własna	12 grantów: - 6 dla liderów lokalnych - sieciowanie organizacji; - 6 dla ludzi młodych, 1 operacja własna (dla kobiet)

C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego				
111 110 EUR	P.3.1 DYCHT RÓWNI	wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	projekt grantowy	5 grantów <i>min. 90 osób objętych wsparciem w zakresie równości kobiet i mężczyzn.</i>
444 440 EUR	P.3.2 NASZE GZUBY	dzieci i młodzież uczące się w wieku od 6 do 24 lat z obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	projekt grantowy	19 grantów min. 300 osób
555 550 EUR	P.3.3 BOROWIACKIE LOWE	wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	projekt grantowy	10 grantów min. 2000 osób
679 131 EUR	P.3.4 JESIEŃ W BORACH	wszyscy mieszkańcy (powyżej 60 roku życia) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju	projekt grantowy	29 grantów min. 279 osób

**Harmonogram
naborów
(zostanie
zaktualizowany).**

Lp.	Nazwa interwencji, Rodzaj operacji Cel szczegółowy LSR oraz odniesienie do LSR	Orientacyjny limit środków przeznaczonych na nabór [EUR]	Termin rozpoczęcia i zakończenia naboru
Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (EFS+)			
1	<p>Interwencja: Fundusze Europejskie na rozwój lokalny. Rodzaj operacji: Wsparcie dzieci i młodzieży poza edukacją formalną. LSR Cel szczegółowy C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego. P.3.2 NASZE GZUBY</p>	222 220 EUR	od 02.09.2024 do 30.09.2024
2	<p>Interwencja: Fundusze Europejskie na rozwój lokalny. Rodzaj operacji: Wspieranie integracji społecznej (działania na rzecz osób starszych – osoby 60+) LSR Cel szczegółowy C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego. P.3.4 JESIEŃ W BORACH</p>	374 700 EUR	od 02.09.2024 do 30.09.2024
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (EFRROW)			
3	<p>Nazwa interwencji: LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) Rodzaj operacji: Rozwój przedsiębiorczości poprzez: -podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej. (dotyczy branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego). Cel szczegółowy LSR: C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich. P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość</p>	348 032 EUR	od 04.11.2024 do 29.11.2024
4	<p>Nazwa interwencji: LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) Rodzaj operacji: Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania: -gospodarstw agroturystycznych, -zagród edukacyjnych. Cel szczegółowy LSR: C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich. P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość</p>	209 302 EUR	od 04.11.2024 do 29.11.2024

Harmonogram naborów na 2024r. (do uzgodnienia z UM WK-P)

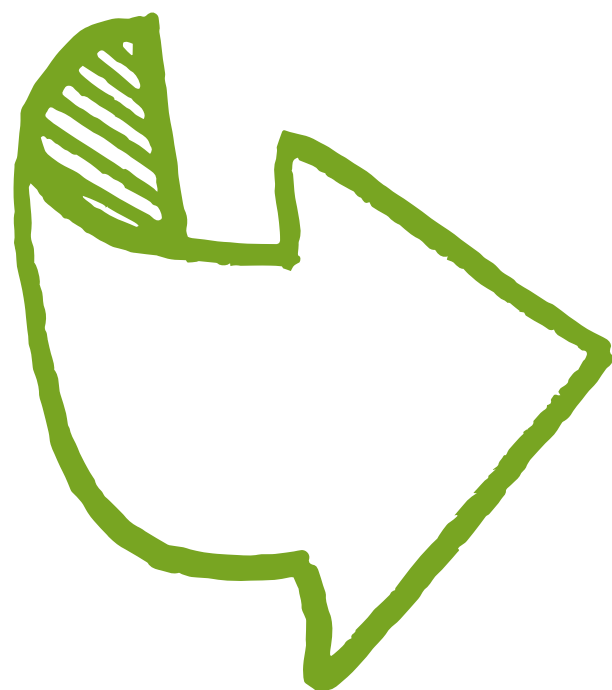
Lp.	Nazwa interwencji, Rodzaj operacji Cel szczegółowy LSR oraz odniesienie do LSR	Orientacyjny limit środków przeznaczonych na nabór [EUR]	Termin rozpoczęcia i zakończenia naboru
Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (EFS+)			
1	Interwencja: Fundusze Europejskie na rozwój lokalny. Rodzaj operacji: Wspieranie integracji społecznej <i>(działania na rzecz osób starszych – osoby 60+)</i> LSR Cel szczegółowy C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego. P.3.4 JESIEŃ W BORACH	374 700 EUR	od 15.12.2024 do 10.01.2025

Planowane nabory I półrocze 2025r.

Lp.	Nazwa interwencji, Rodzaj operacji Cel szczegółowy LSR oraz odniesienie do LSR	Orientacyjny limit środków przeznaczonych na nabór [EUR]	Termin rozpoczęcia i zakończenia naboru
Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (EFS+)			
1	Interwencja: Fundusze Europejskie na rozwój lokalny. Rodzaj operacji: Wsparcie dzieci i młodzieży poza edukacją formalną. LSR Cel szczegółowy C.3 Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz włączenia społecznego. P.3.2 NASZE GZUBY	222 220 EUR	Luty 2025
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (EFRROW)			
2	<u>Nazwa interwencji:</u> LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) <u>Rodzaj operacji:</u> Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej. Cel szczegółowy LSR: C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich. P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – infrastruktura	389 000 EUR	Luty 2025
3	<u>Nazwa interwencji:</u> LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) <u>Rodzaj operacji:</u> Rozwój przedsiębiorczości poprzez: -podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej. (dotyczy branży turystycznej i gospodarki czasu wolnego). Cel szczegółowy LSR: C.1 Rozwój turystyki i gospodarki czasu wolnego w oparciu o lokalne zasoby Borów Tucholskich. P.1.1 BORY TUCHOLSKIE NATURALNIE! – przedsiębiorczość	348 032 EUR (2 oddzielne konkursy)	marzec/kwiecień 2025

**Dołącz
do naszego
NEWSLETTERA**

ZAPISZ SIĘ

**Biuro
Partnerstwa LGD Bory Tucholskie**

**Tuchola, ul. Kolejowa 4
(Lokalne Centrum Rozwoju - budynek dworca PKP)
tel. 52 336 12 13**

**partnerstwo@borytucholskie.pl
www.partnerstwo.borytucholskie.pl**